לא לְהֵעָמִיד לְחֵי בְּאֶמְצַע הַמָּבוֹי, אִם יֵשׁ חָצֵר מֵהַלְּחֵי וְלַחוּץ וְעָשׂוּ גַּם הַחִיצוֹנִים לְחֵי לְרֹאשׁ הַמָּבוֹי, אוֹסְרִים אֵלּוּ עַל אֵלּוּ (קכז) עַד שֶׁיְּעָרְבוּ יַחַד. וְאִם אֵין שָׁם חָצֵר, אוֹ שֶׁיֵּשׁ חָצֵר (קכח) וְלֹא עָשׂוּ הַחִיצוֹנִים לְחֵי לְרֹאשׁ הַמָּבוֹי, שָׁמִן הַלְּחֵי וְלִפְנִים מֻתָּרִים, (קכט) מִמֶּנּוּ וְלַחוּץ אֲסוּרִים. (קל) [מ]אֲבָל אִם עָשׂוּ (י) בְּאֶמְצַע (קלא) שְׁנֵי פַּסִּים, אוֹ פֵּס אַרְבָּעָה אִם אֵינוֹ רָחָב יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר, אוֹ שֶׁעָשׂוּ צוּרַת פֶּתַח אִם הוּא רָחָב יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר, אֲפִלּוּ אִם יֵשׁ חָצֵר מֵהַתִּקּוּן וְלַחוּץ וְעָשׂוּ גַּם הַחִיצוֹנִים תִּקּוּן לְרֹאשׁ הַמָּבוֹי, כָּל אֶחָד יָכוֹל לְעָרֵב וְיִהְיֶה מֻתָּר בְּחָלְקוֹ: **לב** [י]זֶה שֶׁהִכְשַׁרְנוּ לְהַעֲמִיד לְחֵי בְּאֶמְצַע הַמָּבוֹי, הוּא הַדִּין לְהַעֲמִיד קוֹרָה בְּאֶמְצַע הַמָּבוֹי. (קלב) [ס]וְכָל זֶה בְּיֵשׁ בְּאוֹתוֹ חֲצִי מָבוֹי הַמַּכְשָׁר תּוֹרַת מָבוֹי, שֶׁלֹּא יְהֵא אָרְכּוֹ פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת, וְשִׁיְּהֵא אָרְכּוֹ יָתֵר עַל רָחְבּוֹ, וְשֶׁיִּהְיוּ בָּתִּים וַחֲצֵרוֹת פְּתוּחִים לְתוֹכוֹ, הָא לָאו הָכִי צָרִיךְ פֵּס מַשֶּׁהוּ מִכָּאן וּפֵס מַשֶּׁהוּ מִכָּאן אוֹ פֵּס אַרְבָּעָה בְּצַד אֶחָד: **לג** [ע]מָבוֹי (קלג) שֶׁהוּא רָחָב עֶשְׂרִים אַמּוֹת, עוֹשֶׂה פֵּס (קלד) רָחָב אַרְבַּע אַמּוֹת וּמַעֲמִידוֹ בְּאֶמְצַע, וְחָשׁוּב כָּל צַד מִצִּדֵּי הַפֵּס כְּמָבוֹי בִּפְנֵי עַצְמוֹ (קלה) כֵּיוָן שֶׁאָרְכּוֹ הַפֵּס אַרְבַּע אַמּוֹת, וְיִתֵּן קוֹרָה (קלו) בְּרֹאשׁוֹ. [פ]וְצָרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁתְּהֵא הַקּוֹרָה (קלז) מֻנַּחַת עַל הַפֵּס (קלח) אוֹ תּוֹךְ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים. וְצָרִיךְ שֶׁיְּהֵא בְּכָל מָבוֹי מִשְּׁנֵי אֵלּוּ שֶׁהַפֵּס מַפְסִיק בֵּינֵיהֶם בְּתִּים וַחֲצֵרוֹת פְּתוּחִים לְתוֹכוֹ (קלט) וְכָל תְּנָאֵי (מָבוֹי).

ל הַתּוֹסְפוֹת שָׁם נ"ט (ע"ב ד"ה מבוי) וְהָרֹא"ש (פ"ג ס"ט). מ הָרֹא"ש בְּשֵׁם ר"מ שֶׁם וְהַמְפָרְשִׁי (סי' תקו) וְהַגָּהַת מֵימוֹנִי בְּפֶרֶק ה' מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (אות ד). נ הָרֹא"ש שֶׁם מֵהַיְרוּשַׁלְמִי (פ"ה ה"ח) וְהָרַב הַמַּגִּיד (שבת פי"ז ה"כ) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א (ש"א ס"י). ס שָׁם. ע שָׁם בְּגְּמָרָא י' (ע"ב). פ טור בְּשֵׁם הָרֹא"ש (פ"א סי' יב) וְהָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק י"ז (הכ"א) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א (ש"ב ס"ב).

בַּאֵר הֵיטֵב

בְּתִשּׁוּבַת חֶכֶם צְבִי סִימָן ל"ז, וְעַיֵּן בְּסִפֶּר אֶבֶן הָעֹזֵר שֶׁהָאֲרִיךְ לְהוֹכִיחַ שֶׁאֵין הַמַּיִם הַנִּקְרָשִׁים מְטַהֲלִין הַמְּחִיצוֹת, עַיֵּן שָׁם בְּסִפְרוֹ מִגְנֵי אֶרֶץ דְּפוּס פְּרוּפּוֹ:

לא (י) **בְּאֶמְצַע.** דְּאֲפִלּוּ חָצֵר אַחַת יְכוֹלִין לַחֲלֹק בִּכְהָאי גַּוְנָא. הָרֹא"ש (עירובין פ"ה ס"ט). וְעִיר הַמֻּקָּפֶת חוֹמָה בְּדָלָתוֹת רְאוּיוֹת לִנְעֹל וּנְעָלָן בְּפֶתַח אֶחָד, הַפֶּתַח הַהוּא לֹא גָּרַע מִלְּחִי אוֹ קוֹרָה וְכָל הָעִיר כְּמָבוֹי אֶחָד שֵׁשׁ לוֹ לְחִי בְּרֹאשׁוֹ שֶׁאֵין מְעָרְבִין אוֹתוֹ לַחֲצָאִין, וְאִם יֵשׁ פִּרְצָה בְּטַל הֶכְשֵׁרָהּ, וְעַיֵּן סִימָן שס"ה סָעִיף ב', וְכָל לְהַכְשִׁיר חֲצֵרָהּ וּלְהַנִּיחַ חֲצֵרָהּ. בֵּית יוֹסֵף סִימָן שס"ד. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לז):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וְדַוְקָא בְּפִרְוִין פָּחוֹת מִשְּׁלֹשִׁים אַמָּה וּמֻעָּמָד צוּרַת הַפֶּתַח בֵּינֵיהֶם וְיִשָּׁאֵר צַד פִּרְצָה פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה אֵין בְּכָךְ כְּלוּם, וְאִם הָיָה הַפִּרְצָה יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים לֹא מְהֻנֵּי צוּרַת הַפֶּתַח בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה כֵּיוָן שֶׁבְּכָל צַד יֵשׁ עֲדַיִן שִׁעוּר פִּרְצָה, וְדֶרֶךְ לַעֲשׂוֹת פְּתָחִים הַרְבֵּה אָמְרִינַן אֲבָל דֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹת כְּלוּ פְּתָחִים אוֹ סְמוּכִים זֶה לָזֶה לֹא אָמְרִינַן, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שָׁמְצַדָּד (קיד) [א]דְּוַקָּא אִם בַּאֲלַכְסוֹן אֵינוֹ יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר אַמּוֹת, דְּאִי לָאו הָכִי אָסוּר, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה יכול): **לא** (קכז) **עַד שֶׁיְּעָרְבוּ יַחַד.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁיִּשְׁתַּתְּפוּ יַחַד. וְטַעַם הַדָּבָר, דְּהִנֵּה (קמו) דֶּרֶךְ הַמְּבוֹאוֹת לְאַחַר שֶׁתִּקְּנוּם בְּלָחְיֵי אוֹ קוֹרָה לְהִשְׁתַּתֵּף כָּל הַדָּרִים בַּמָּבוֹי יַחַד [דְּכֻלָּא יִשְׁתַּתְּפוּ יִהְיוּ אֲסוּרִים לְהוֹצִיא מֵהַחֲצֵרוֹת לַמָּבוֹי], וְכֵיוָן (קמו) שֶׁהַהֶרְגֵּל כֵּן הוּא, שׁוּב אֲסוּרִים בְּנֵי מָבוֹי לַחֲלֹק לַחֲצָאִין וְלַעֲשׂוֹת כָּל אֶחָד (קי) שִׁתּוּף בִּפְנֵי עַצְמוֹ, דְּאָסְרֵי הָנֵי אַהָנֵי, מִשּׁוּם דְּהָוֵי כְּמָבוֹי שֶׁשָּׁכַח אֶחָד מִן הַחֲצֵרוֹת וְלֹא נִשְׁתַּתְּפָה בּוֹ דְּאִסְרָה אַכֻּלָּה: (קכח) **וְלֹא עָשׂוּ וְכוּ'.** דְּכֵיוָן שֶׁלֹּא עָשׂוּ לָחְיֵי וְאֵין יְכוֹלִין לְטַלְטֵל בַּמָּבוֹי אִם כֵּן אֵינָם רְאוּיִים לְהִשְׁתַּתֵּף יַחַד, לָכֵן אֵין בְּכֹחָן לָאֱסֹר עַל הַפְּנִימִית וַאֲפִלּוּ יֵשׁ לָהֶם דִּרְיַסַּת הָרֶגֶל עֲלֵיהֶם [פְּרֵי מְגַדִּים (א"א ס"ק לג)]: (קכט) **מִמֶּנּוּ וְלַחוּץ אֲסוּרִים.** דְּחִשְׁבִינַן כְּאִלּוּ הַמָּבוֹי הַתָּחַל מִן הַלְּחֵי וְלִפְנִים: (קל) **אֲבָל אִם עָשׂוּ בְּאֶמְצַע וְכוּ'.** בָּזֶה מִתְחַלְּקִים הָרְשׁוּיוֹת מֵהֲדָדֵי וְהָוֵי כְּאִלּוּ מְחִיצָה בֵּינֵיהֶם וְאֵין יְכוֹלִין לֶאֱסֹר אֵלּוּ עַל אֵלּוּ, (קיח) [נ]וְדַוְקָא כְּשֶׁאֵין לָהֶם דִּרְיַסַּת הָרֶגֶל זֶה עַל זֶה כְּגוֹן שֶׁיֵּשׁ לָהֶם פֶּתַח אַחַר, אֲבָל בְּלָאו הָכִי אֲפִלּוּ דָּלֶת לֹא מַהֲנֵי: (קלא) **שְׁנֵי פַּסִּין.** שֶׁל מַשֶּׁהוּיִין, מַשֶּׁהוּ מִכָּאן וּמַשֶּׁהוּ מִכָּאן. וַאֲפִלּוּ חָצֵר (קיט) יְכוֹלִין לְחַלֵּק בִּכְהָאי גַּוְנָא. (קכ) עִיר הַמֻּקָּפֶת חוֹמָה, וְנִנְעֲלוּ הַפְּתָחִים בַּלַּיְלָה וּפָתַח אֶחָד אֵין נִנְעָל, וּמִכָּל מָקוֹם הָוֵי כְּלָחְיֵי עַל יְדֵי פֶּתַח הַהוּא, אֵין מְעָרְבִין אוֹתָהּ לַחֲצָאִין. אֲבָל אִם נִפְרַץ פִּרְצָה, בָּטֵל הֶכְשֵׁרָהּ [וְעַיֵּן סִימָן שס"ה סָעִיף ב' עַל יְדֵי אֵיזֶה פִּרְצָה בָּטֵל הֶכְשֵׁרָהּ] שֶׁל הָעִיר וְיכוֹלִין לְעָרֵב חֲצֵרָהּ וּלְהַנִּיחַ חֲצֵרָהּ: **לב** (קלב) **וְכָל זֶה בְּיֵשׁ וְכוּ'.** הַאי 'וְכָל זֶה' קָאֵי אַמַּה שֶׁהִכְשַׁרְנוּ בְּהַעֲמִיד לְחִי בְּאֶמְצַע הַמָּבוֹי כְּשֶׁלֹּא עָשׂוּ לְחִי בְּרֹאשׁ הַמָּבוֹי, וְקָאָמַר דְּהוּא דַּוְקָא שֶׁבַּחֲצִי הַמָּבוֹי זֶה לְבַד גַּם כֵּן יֵשׁ עָלָיו שֵׁם מָבוֹי, דְּיֵשׁ לוֹ כָּל הַתְּנָאִים הָצָרִיךְ לָזֶה [וּכְדִמְסַיֵּם הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב לְעֵיל בְּסָעִיף כ"ו], הָא לָאו הָכִי יֵשׁ לוֹ דִּין חָצֵר וְצָרִיךְ פֵּס מַשֶּׁהוּ וְכוּ'. וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ב'. וְלֹא קַאֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּאֹם עָשׂוּ גַּם לָחְיֵי בַּחוּץ וְעֵרְבוּ יַחַד, דְּעַל זֶה לֹא צָרִיךְ שֶׁבְּאוֹתוֹ חֲצִי הַמָּבוֹי יִהְיוּ לוֹ כָּל הַפְּרָטִים, דְּמִצְטָרֵף כָּל הַמָּבוֹי בְּיַחַד זֶה [פְּרֵי מְגַדִּים (משז"ז ס"ק כב)], וְעַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁכָּתַב עוֹד בָּזֶה: **לג** (קלג) **שֶׁהוּא רָחָב עֶשְׂרִים אַמּוֹת.** וּמֵירֵי (קכג) שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת צוּרַת הַפֶּתַח בְּפֶתַח הַמָּבוֹי, דְּזֶה מַהֲנֵי אֲפִלּוּ רֹחַב הַמָּבוֹי כַּמָּה, כְּדִלְעֵיל בְּסוֹף סָעִיף כ"ו: (קלד) **רָחָב אַרְבַּע אַמּוֹת.** וּבְפָחוֹת מִכָּאן (קכג) לֹא מַהֲנֵי אַף עַל פִּי שֶׁכָּל צַד הוּא פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה, (קכג) דְּאָתֵי אֲוִירָא דְּהַאי גִּיסָא וּדְהַאי גִּיסָא וּמְבַטֵּל לֵיהּ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁעוֹשֶׂהוּ רָחָב אַרְבַּע אַמּוֹת כְּשִׁעוּר מָשָׁךְ כֹּתֶל מָבוֹי, וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף כ"ו, (קכג) אֵין אֲוִיר שֶׁמִּכָּאן וּמִכָּאן יָכוֹל לְבַטְּלוֹ, שֶׁאֵין אֲוִיר יָכוֹל לְבַטֵּל כֹּתֶל מָבוֹי. וּמַה שֶּׁכָּתַב 'וּמֵעַמְעֲמִידוֹ בְּאֶמְצַע' הֵינוּ לְאָרְכּוֹ שֶׁל מָבוֹי: (קלה) **כֵּיוָן שֶׁאָרְכּוֹ וְכוּ'.** וְצָרִיךְ גַּם כֵּן (קכה) **שֶׁלֹּא יְהֵיה הַפֵּס נָמוּךְ מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים** וּכְדִין כֹּתֶל שֶׁל מָבוֹי וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף כ"ו: (קלו) **בְּרֹאשׁוֹ.** הֵינוּ שֶׁיַּגִּיעַ מִכֹּתֶל אֶחָד שֶׁל מָבוֹי עַד הַכֹּתֶל שֶׁכְּנֶגְדּוֹ כְּדֵי לְהַתִּיר שְׁנֵי הַצְּדָדִים. וְהוּא הַדִּין שֶׁיְּכוֹל לְתַקְּנָן (קכ) **עַל יְדֵי לְחָיַיִם,** לְחִי מִכָּאן וְלְחִי מִכָּאן אוֹ לְחִי בְּאֶחָד וְקוֹרָה בְּאֶחָד [וַהֵינוּ שֶׁרֹאשׁ אֶחָד עַל כֹּתֶל הַמָּבוֹי וְרֹאשׁוֹ הַשֵּׁנִי עַל הַפֵּס] כְּשֶׁאָר מְבוֹאוֹת: (קלז) **מֻנַּחַת עַל הַפֵּס וְכוּ'.** לְאַפּוֹקֵי אִם הַפֵּס נָמוּךְ, אַף שֶׁהַקּוֹרָה מַגַּעַת מִכֹּתֶל זֶה עַד הַכֹּתֶל שֶׁכְּנֶגְדּוֹ לֹא מְהֻנֵּי, דַּהֲרֵי עַל יְדֵי הַפֵּס נֶחְשָׁב כִּשְׁנֵי מְבוֹאוֹת, דְּהוּא חָשׁוּב כְּכֹתֶל, וְאִם כֵּן כָּל מָבוֹי אֵין הַקּוֹרָה שָׁלוֹ מַנַּח רַק עַל כֹּתֶל אֶחָד: (קלח) **אוֹ תּוֹךְ וְכוּ'.** דְּהָוֵי כִּלְבוּד: (קלט) **וְכָל תְּנָאֵי מָבוֹי.** הַמְבָאָר לְעֵיל בְּסָעִיף כ"ו. דְּאִי לָאו הָכִי, דֵּינוֹ (קמ) כְּחָצֵר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(קיד) וְכֵן כָּתַב בְּסִפְרוֹ קְרֵבֵי נְתַנְאֵל (פ"א סי' י אות ע) וּבְגִאוֹן יַעֲקֹב (ח:). **אָכֵן בְּשֻׁלְחָן עָצִי שִׁטִּים הָעֲתִיק לְהָתֵר,** וְאַף דִּמְפַשְׁטִיוּת הַגְּמָרָא מַשְׁמַע כְּהוֹכַחַת הַשַּׁ"ז (ס"ק כא), לְכָאוֹרָה יֵשׁ לְדַחוֹת וּלְחַלֵּק בֵּין חוּץ לְמָבוֹי לְתוֹךְ הַמָּבוֹי, דְּהָא מְפֻקָּקִין בְּרֵישׁ עֲרוּבִין דְּחֲלֵל מָבוֹי תְּנַן, וְאִם כֵּן הָא דְּתַנַּן 'יְהֶרְחֵב מַעֲשֶׂר אַמּוֹת יְמַעֵט' גַּם כֵּן אֲחֲלֵל קָאֵי, וְהָכָא הָלֹא הֶחְלֵל אֵינוֹ רָחָב יוֹתֵר מֵעֲשָׂר, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה יכול): **לא** (קמו) לְבוּשׁ (סעיף לא). דְּבָרָיו נוֹבְעִים מִלְּשׁוֹן הָרֹא"ש (פ"ה סי' ט) **שְׁכָּתַב** 'כֵּיוָן שֶׁקִּבֵּר הֶרְגֵּלוֹ לָעֲרֹב יַחַד' עַיֵּן שָׁם: (קמו) **עַיֵּן בְּקוֹרֵי מְגַדִּים** (משז"ז ס"ק כב) **שְׁכָּתַב דְּנִרְאֶה לִי דְּאַף אִם עָשׂוּ כֵּן מְתֻחָלָּה שֶׁלֹּא הֶרְגִּלוּ בְּלִי בָּזֶה לָעֲרֹב יַחַד, גַּם כֵּן אָסוּר הוֹאִיל וְרֹב הַמְּבוֹאוֹת** לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: **א]** ובשו"ע הרב (סל"ז) לא חילק בזה. **ב]** וכן כתב בשו"ע הרב (סל"ח) שמותרים לטלטל בו אם עירבו ביניהם. אמנם בסימן שצ"ח (ס"ה בסוגריים) כתב: כשעשו צורת פתח או ב' פסין משהורין או פס ד' ונחלקו רשות זו מזו אזי אע"פ שעוברים זה על זה בשבת אין בכך כלום. **ובסימן שפ"ו** (ס"ט) מחלק בזה בין מבוי לחצר.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah